

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ у червні 2022 року

(оглядова довідка за інтернет-ресурсами,
матеріалами преси, інтернету та неопублікованими документами)

Загальні питання

Заради збереження вітчизняної культури в умовах російської агресії Український культурний фонд за підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України й ІТ-компанії «SoftServe» запустив платформу «Культурний простір». Проект передбачає збір інформації від українських митців та організацій культурного сектору, які потрапили у скрутне фінансове становище через війну та потребують допомоги як для відновлення своєї діяльності, так і для реалізації ідей та проєктів, що підкреслюють культурну цінність української ідентичності й можуть реалізовуватися під час воєнного стану та після перемоги України.

Премією імені Леся Танюка за збереження історичної пам'яті нагороджено журналістку та письменницю Н. Позняк-Хоменко, історикиню Н. Старченко та етнографа М. Красікова. Відзнаку засновано у 2018 році Всеукраїнською правозахисною організацією «Меморіал імені Василя Стуса», Національним центром театрального мистецтва імені Леся Курбаса та видавництвом «Дух і Літера».

Лауреатами Премії імені Георгія Гонгадзе стали журналіст *Associated Press* М. Чернов і фотокореспондент Є. Малолетка за висвітлення подій в оточеному окупантами Маріуполі. Також Спеціальною відзнакою «за визначний внесок у розвиток української фотографії, відданість професії і відвагу» посмертно нагороджено фотожурналіста М. Левіна, який у березні загинув на Київщині. Премію для незалежних журналістів засновано 2019 року Українським ПЕН разом із Асоціацією випускників Києво-Могилянської Бізнес-школи та виданням «Українська правда».

Вшанування пам'яті

28–29 червня у Львові тривав VI Міжнародний музичний марафон пам'яті Василя Сліпака «W Live. Василь Сліпак для ПЕРЕМОГИ». Усі кошти від продажу благодійних квитків буде спрямовано на потреби львівської 80-ї окремої десантно-штурмової бригади. Традиційно марафон об'єднує музикантів з багатьох країн, а концерти проходять у різних куточках світу, цього року – в Україні, Швейцарії та Франції. 28 червня у Львівській національній філармонії імені

Мирослава Скорика відбулося відкриття події. У виконанні симфонічного оркестру, вокального ансамблю «Kalophonía», співака Н. Савка та скрипаля М. Гав'юка пролунали твори українських композиторів і українські пісні. 29 червня у філармонійному Концертному залі ім. С. Людкевича міжнародний марафон продовжив концерт Серін де Лабом «W Live. З Любов'ю з Франції», у якому разом із вокалісткою взяли участь львівські піаністи О. Рапіта та М. Драган. Також цього дня в межах марафону пам'яті Василя Сліпака у Гарнізонному храмі святих апостолів Петра і Павла відбувся концерт віолончельної музики «W Live. Молитва для Василя» від Д. Литвиненка.

24 червня у Києві за ініціативи Національної спілки письменників України та громадськості встановлено меморіальну дошку українському письменнику Григору Тютюннику на фасаді будинку, де він мешкав з родиною останні роки життя. Автор дошки – н. х. України М. Білик.

Благодійність

28 червня у Міністерстві закордонних справ України відкрито виставку воєнного плаката. Представлені твори надано проєктом *Sunseed ART*, який популяризує українське плакатне мистецтво у світі. Виручені кошти від продажу робіт, зокрема онлайн на сайті проєкту, дозволять підтримати авторів і Збройні сили України.

Від 27 травня до 3 червня в аукціонному домі *Goldens* у Києві тривав благодійний захід *ART CAN HELP*. Основна мета аукціону – збір коштів, які буде спрямовано до фонду допомоги армії «Повернись живим». Експозицію склали 27 робіт українських художників, серед яких – «Сад спокуси» з рідкісної серії натюрмортів І. Марчука, «Вартовий» Л. Панченко, «Лугом іду, коня веду» В. Зарецького, «Квіточки Голубоглазки» М. Примаченко, нічний карпатський пейзаж А. Криволапа, кінетичний об'єкт «Peaceful Atom» Р. Мініна, робота з циклу «Скатертини» П. Макова, а також твори таких авторів, як О. Тістол, О. Ройтбурд, А. Горська, Ю. Рубан, О. Сухоліт, Єгор і Нікіта Зігури та інших.

8–15 червня на платформі аукціонного дому «Дукат» також пройшов благодійний аукціон «Воєнна колекція для Музею Перемоги». У добірці представлено десять картин: «SMOKE ON THE WATER.12.04.2022» В. Шерешевського, «Морський бій» П. Макова, «Тривожна мандрівка» О. Ройтбурда, «Випердос» Л. Подерв'янського, «Янгол ЗСУ» М. Вайсберга, «In Vorsch we trust» О. Грозовської, «Сила пам'яті» К. Лісової, «Концерт у пеклі» О. Сая, «Конструктор» Я. Гніздовського та «Повітряна тривога» С. Захарова. Усі лоти аукціону продано, а виручені кошти спрямовано на рахунки Благодійного фонду Сергія Притули для закупівлі безпілотників українського виробництва.

16 червня мистецький фонд *Artists Support Ukraine* організував у столичному *Fairmont Grand Hotel Kyiv* благодійну виставку робіт українських сучасних художників і збір коштів для митців, які нині потребують допомоги. Серед учасників експозиції – А. Кахідзе, В. Ралко, А. Логов, О. Сай, І. Гусев, О. Ковальова, М. Рева та інші.

Київські клуби *Closer, Otel', Mezzanine* запустили благодійний проєкт «На часі» – серію денних культурних заходів на території Стрічкоткацької фабрики. Перша така подія відбулася 25 червня, а її програму склали: перформативні дійства, виставки сучасного мистецтва, лекції про музику, урбаністику та психологію, тату марафон, а також акустичні й електронні концерти та лайви на трьох сценах. Благодійні внески відвідувачів буде спрямовано на підтримку фонду ГО «Стрічкоткацька фабрика» та на потреби митців.

Організатори Міжнародного кінофестивалю документального кіно про права людини *Docudays UA* створили нову колекцію *NFT Docudays UA*. Цифрові роботи засновано на айдентиці фестивалю, який було перенесено через повномасштабну війну. Всі кошти від продажу зображень буде передано до фонду *Docu/Help* на підтримку українських документалістів.

11 червня у столичному кінотеатрі *kino42* пройшов благодійний марафон «one day – one film», в межах якого відбулося п'ять показів документальної стрічки Р. Любого «Зошит війни». Ціль акції – забезпечити дронами військових кінематографістів.

10–12 червня у Львові тернопільяни провели благодійний фестиваль *Faine Misto* з метою фінансово допомогти полку «Азов». У концерті взяли участь С. Корольов, «Фіолет», «Паліндром», «Чумацький шлях», *Bojevilla, Tember Blanche, The Unsleping, Omana* та інші артисти.

26 червня у центральному парку Луцька вже вдруге відбулася благодійна акція «Крок до перемоги 2.0», яка супроводжувалася збором коштів для української армії. Програму склали конкурси, різноманітні майстер-класи та музична сцена від українських виконавців. Організатором заходу виступила ГО «Мистецький фронт» за підтримки Благодійного фонду «Добра Справа».

28 червня у римо-католицькому кафедральному костелі святих апостолів Петра і Павла у Луцьку пройшов концерт органної музики на підтримку медичного батальйону «Госпітальєри». Твори українських композиторів Д. Бортнянського, В. Гончаренка, В. Тиможинського пролунали у виконанні органіста костелу П. Сухоцького та його учня М.-Є. Новаковича.

26 червня актори Івано-Франківського національного академічного драматичного театру ім. І. Франка передали автомобіль та комплекти військової форми бійцям новоствореного івано-франківського стрілецького батальйону. Кошти вдалося зібрати під час благодійних вистав у межах національного мистецького проєкту «Бій за Україну».

Цього ж дня на Тернопільщині під час благодійного заходу «Вільний народ вільної країни», що проходив у Збаразькому замку з ініціативи Національного заповідника «Замки Тернопілля», відбувся аукціон з продажу картин українських художників з різних регіонів країни. Зібрані кошти буде спрямовано на потреби армії.

Театр

10–19 червня під гаслом «Голос Херсонщини» проведено ХХІV Міжнародний театральний фестиваль «Мельпомена Таврії». У Львівській національ-

ній опері ім. С. Крушельницької з нагоди відкриття фестивалю відбулася прес-конференція, а київський *Project Art Theatre* представив театралізоване дійство «МІ» за поезією А. Матвійчука. Через окупацію Херсона міжнародний проєкт відбувся в оновленому дистанційному форматі за участі 57 колективів із 11 країн. Цього року театри показали вистави на своїх майданчиках, а деякі постановки транслювалися у запису на офіційному *YouTube*-каналі «Мельпомени Таврії». В межах дійства працювали Освітня платформа (спікери – С. Винниченко та Д. Богомазов) і Літературна сцена, до якої долучилися українські та зарубіжні режисери, драматурги, письменники та музиканти.

20–26 червня Міжнародний фестиваль моновистав «Відлуння», який зазвичай збирає акторів різних країн у Хмельницькому, також відбувся у форматі онлайн. Вистави творчих колективів з України, Румунії, Грузії, Німеччини, Литви та Вірменії можна було подивитися мовою країн-учасниць на *YouTube*-каналі місцевого монотеатру «Кут».

Цього місяця реалізовано, зокрема, такі дебютні театральні презентації: «Крила» за творами українських поетів та європейських композиторів і «Безіменна зірка» М. Себастьяна (столичний Національний академічний драматичний театр імені Лесі Українки); «Куди я з вами не піду» за п'єсою М. Хейфеця (Київська академічна майстерня театального мистецтва «Сузір'я»); «П'ять пісень Полісся» Л. Тимошенко (Львівський національний академічний український драматичний театр ім. М. Заньковецької); «*Imperium delenda est*» у постановці Д. Захоженка (Львівський академічний драматичний театр імені Лесі Українки); «Хлібне перемир'я» за п'єсою С. Жадана та «Чай з м'ятою чи з лимоном?» за однойменною п'єсою П. Одекьора та Д. Наварро (Вінницький академічний музично-драматичний театр ім. М. Садовського); «Саша, винеси сміття» за п'єсою Н. Ворожбит (Одеський академічний український музично-драматичний театр ім. В. Василька); «Сіді Таль. Аїдише нешуме» за п'єсою Н. Нежданой (Чернівецький академічний обласний український музично-драматичний театр ім. О. Кобилянської).

Солісти Львівської національної опери ініціювали онлайн проєкт на підтримку українських військових «Колискова для солдата». Його основою стали відеозаписи творів українських композиторів та обробок народних пісень. Для зйомок було обрано такі символічні локації, як укриття оперного театру чи технічні приміщення, де артистам доводиться проводити репетиції у воєнний час. Відео, яке дало старт проєкту – українська народна пісня «Маєва нічка» в обробці львівського композитора А. Кос-Анатольського у виконанні сопрано М. Цветінської та піаністки М. Самотос. До реалізації задуму долучилися також солісти Львівської національної опери П. Радейко, А. Діденко, Д. Литовченко, Л. Качала, С. Соловій та інші артисти.

Український інститут разом із *Worldwide Readings Project* і *Birkbeck Center for Contemporary Theatre* запустив цифрову бібліотеку перекладів сучасної вітчизняної драми *Ukrainian Drama Translations*. Сайт забезпечено зручною системою пошуку п'ятьма мовами світу, що дозволяє сформулювати запит за мо-

вою перекладу, жанром, періодом написання, темою, розміром тексту чи кількістю персонажів.

Одеський обласний академічний драматичний театр змінив свою назву, вилучивши з неї слово «російський». 3 червня відповідне рішення ухвалили депутати облради.

Музика

Наприкінці травня у Львівській національній філармонії відбувся 41-й Міжнародний музичний фестиваль «Віртуози-2022. Українські музи не мовчать». Одинадцять концертів були доступні слухачам як наживо у Концертному залі Людкевича, так і у різних куточках світу завдяки онлайн-трансляціям на *YouTube*-каналі філармонії. Вперше на відкритті «Віртуозів» пролунав «Реквієм» В. А. Моцарта у виконанні С. Соловій, Т. Вахновської, С. Бортника та С. Магери, Камерного хору «Глорія» й симфонічного оркестру «INSO-Львів». Цією подією артисти вшанували пам'ять українців, полеглих за свободу й незалежність Батьківщини. Попри повномасштабну війну, «Віртуози – 2022» об'єднали більш як два десятки солістів, шість колективів, а також диригентів із чотирьох країн – України, Польщі, Франції та Іспанії. Серед різноманіття концертних програм – виступ симфонічного оркестру, пов'язаний із відзначенням Дня Європи, представлений сучасними творами українських композиторів Б. Фроляк, Б. Кривоуста та Є. Станковича. Кошти від продажу квитків буде спрямовано на потреби ЗСУ, а благодійні пожертви з онлайн-трансляцій – на підтримку музикантів, які залишаються в Україні.

5–10 червня у Чернівецькій обласній філармонії ім. Дмитра Гнатюка пройшли концерти Фестивалю органної музики «Sounds of Bach», до якого долучилися С. Калінін з Харкова, О. Мацелюх, О. Стрілецька та М. Макаревич зі Львова, С. Бардаус із Чернівців, а також філармонійний Академічний камерний оркестр «Carpiccio».

Під гаслом «Шевченко revolution» Львівська національна академічна чоловіча хорова капела «Дударик» презентувала новий проєкт «Прийняття» про привласнені росіянами українські пісні. Нині на *YouTube*-каналі та у соцмережах колективу можна почути п'ять відновлених композицій: «Знамено» В. Івасюка та О. Гончара, козацьку народну пісню часів визвольних змагань 1917–1921 років «Любо братці, любо...», українську народну пісню «Розпрощався стрілець», українську козацьку баладу «Чорна рілля ізорана» й «Ой мороз, мороз», відому на Вінниччині ще на початку ХХ століття.

У Львові біля пам'ятника Тарасові Шевченку хорові колективи у супроводі військового оркестру заспівали пісню «Ой, у лузі червона калина». До львів'ян долучилися українці з інших регіонів й іноземці з 47 країн світу. Акція, в якій взяло участь понад 1000 людей, увійшла до «Книги світових рекордів Гіннеса» за наймасовіше виконання пісні.

19 червня у Львові відбувся хіп-хоп-фестиваль «ТРИ», програму якого склали живі виступи реперів Рома Майк, Шершень, *AlexJazz* та *IZI SURF*, лекторій про культуру під час війни, виставка творів українських художників, зона

графіті тощо. Фестиваль реалізовано у колаборації музичних спільнот міста *Avangard, Dvir* і *Playground*.

21 червня десятки артистів вийшли на вулиці Львова, щоб взяти участь у традиційному Святі музики. Серед них такі виконавці, як *Sheetel, Lemko Bluegrass Band, Slavalachia*, музично-поетичний проєкт «Пиріг і Батіг», імпровізаційний проєкт *The Turners* та інші. У понад 30 локаціях міста можна було безплатно послухати музику різних напрямів: електро, техно, рок, джаз, фольк, поп.

Запрацювало онлайн радіо *Chervona Kalyna*, присвячене українській музичній культурі та історії сучасних українців у часи війни. В ефірі звучатиме як українська класична, так і сучасна музика, а героями сюжетів стануть військові, переселенці, волонтери. Засновниками нового медіа виступили медіаменеджер та публіцист Д. Терешков і радіопродюсер Є. Ведов.

Візуальні мистецтва

17 червня у Національному музеї «Київська картинна галерея» розгорнуто масштабний проєкт «114 день», який презентував Центр сучасного мистецтва «Білий світ». Колекцію склали понад 100 різноманітних за формою, змістом і стилем робіт від 40 сучасних українських художників. Картини розподілено за такими категоріями, як тривога, хоробрість, травма, безпека, зневіра, надія, розпач, свобода тощо.

10 червня Національний музей Тараса Шевченка в Києві відкрився для відвідувачів виставкою «Шевченко: 4.5.0». В експозиції зібрано плакати українських ілюстраторів, присвячені війні та постаті Тараса Шевченка. Серед них такі роботи, як «Катерина. Маріуполь» М. Паленка, «Шевченко» Я. Яцуби, «Борітеся – поборете» М. Гончарова, «Тарас» І. Ільїнської, «Vorodianka» М. Боровнікової, «Шевченко – Kalush» і «Шевченко-прикордонник» О. Грехова та інші.

25 червня Національний музей українського народного декоративного мистецтва разом із онлайн-музеєм Української вишивки авангарду та модерну *UA Heritage* представили виставку «DIALOGUE OF THE CENTURIES: DNA of Ukrainian Avant-Garde and Modern». До неї увійшло 150 яскравих та життєствердних крафтових робіт, створених українськими майстринями під час війни: одяг, вишивані панно, писанки, шкатулки, інтер'єрна скульптура, прикраси та аксесуари.

28 червня у залі «Хлібня» Національного заповідника «Софія Київська» відкрито персональну виставку художниці З. Кубар (*ZINAIDA*) «Рушникові полотна», яку склали десятки авторських рушників в різних техніках – намальованих, вишитих, принтованих і оздоблених.

10 червня у столичному Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі «Мистецький арсенал» стартував новий проєкт «Виставка про наші відчуття». У фокусі – сприйняття мистецтва через призму війни в Україні. Частиною експозиції стали відео, де співробітники музею зафіксували свій персональний досвід переживання повномасштабного російського вторгнення.

22 червня у МВЦ «Музей історії міста Києва» було розгорнуто експозицію творів українського художника Р. Бончука «Свобода духу нам дана Творцем», присвячену героям України. Представлені картини, графічні роботи й ак-

варелі художника належать до серій «Нічний щоденник 22», «Параноїя мордору», «Непереможні» та «Мегасталь».

Творчості українських митців під час війни присвячено нові виставкові проекти: «Мистецтво воєнного стану. Архів» – роботи А. Аджинджала, А. Пустоварової, Д. Немировського, В. Моль, Л. Іванової, І. Ісупова, Д. Чичкана, О. Сая («The Naked Room»); «Матвій Вайсберг. Дорожній щоденник про війну в Україні» – графічні твори художника (Артфундація «Дукат»); «Воєнний стан» – живописні хроніки воєнного часу від В. Шерешевського (ЦСМ «Білий світ»); «Ілюзія рівноваги» – роботи майстрів керамічної скульптури Ю. Мусатова та Г. Міміношвілі («Imagine Point»).

Від 23 червня до 6 липня у київському парку імені Тараса Шевченка тривала фотовиставка «The War Is Not Over Yet» про журналістів на війні. Її організаторами виступили Український ПЕН, Інститут Масової Інформації, Центр прав людини ZMINA, Національний музей Революції Гідності, Львівський Медіафорум, Премія імені Георгія Гонгадзе.

На фасаді однієї зі столичних будівель встановлено чергову мініскульптуру проекту «Шукай!», присвячену Привидові Києва (скульпторка А. Роздоржнюк). Загалом у місті вже розміщено 37 бронзових мініатюр.

15 червня у львівському Центрі архітектури, дизайну та урбаністики «Порохова вежа» відкрито новий проєкт куратора артцентру «Я Галерея» П. Гудімова «Музи не мовчать». Понад пів сотні авторів з усієї країни представили тут мистецтво, яке з'явилося у час війни: від живопису до об'єкта, від архітектури до відео. У проєкті взяли участь: В. Будніков, Ж. Кадирова, В. Ралко, Т. Сільваші, Д. Молдованов, Я. Мотика, А. Ялоза, І. Янович, Ю. Денисенков, Г. Друль, А. Дудченко та інші.

12 червня у Підгорецькому замку на Львівщині українська художниця В. Ралко презентувала свої роботи з нової серії «Львівський щоденник». Глядачу пропонується авторський погляд на російську агресію та нищення українців. Твори виконано у «швидкій техніці» замальовок за допомогою акварелі та кулькової ручки.

У Львові розгорнуто також експозиції: «Час війни» – великий графічний цикл київського художника В. Буднікова (Музей модернізму), «Sanctum» – графічні картини Р. Барабаха (Львівський музей історії релігії), «Сучасний український ландшафт» – фотопроєкт М. Дондюка (артцентр Павла Гудімова «Я Галерея»), «День Перемоги» – плакати українського художника А. Єрмоленка та польського графіка В. Коркуця (парк «На Валах»), «100 днів війни» – роботи фотокореспондентів Ю. Вереса та Д. Козацького (благодійний фонд «Рада»).

3 червня у Музеї сучасного українського мистецтва Корсаків у Луцьку було відкрито виставку «Пошук слів». Свої картини представили художники родом із Донеччини Р. Мінін та Д. Манжос, які тимчасово переїхали на Волинь. Ця подія стала першою для музею після вимушеної перерви через війну.

4 червня в Івано-Франківську за результатами резиденції для переміщених художників «Робоча кімната» розпочато однойменну виставку. Резиденцію було організовано на базі артпростору «Асортиментна кімната» ще в березні за

ініціативи київської художниці та кураторки Л. Хоменко. До проєкту долучилося 17 митців, серед яких – С. Курмаз, К. Алійник, Т. Умарова, Я. Хоменко, Є. Арлов, Н. Кадан, М. Леоненко, Є. Самборський та інші.

14 червня у Рівному презентовано фотоекспозицію оборонця Маріуполя Д. Козацького «Азовсталь. Світло переможе». Її склали світлини, зроблені бійцем у підземеллях металургійного заводу незадовго до полону. 29 червня у Рівненській обласній бібліотеці розпочала роботу виставка переможців VIII Міжнародного конкурсу репортерської фотографії *Life Press Foto*. За серію «Азовсталь. Світло переможе» Д. Козацькому присуджено спеціальну нагороду та золоту медаль.

Міжнародну мандрівну виставку політичних і антивоєнних карикатур, ініційовану ГО «Асоціація лідерів туризму Миколаївської області», цього місяця мали можливість подивитися мешканці Одеси, Києва, Чернігова, Івано-Франківська, Коломиї, Львова, Тернополя, Рівного, Луцька та Миколаєва. У творчій акції взяло участь понад 40 художників із 20 країн світу.

Асоціацією українських професійних фотографів реалізовано проєкт віртуальної галереї «Незламні. Хроніка війни в Україні». В експозиції представлено світлини десятків фотодокументалістів, які стали свідками військових злочинів в Україні. Зокрема це знімки О. Фурмана, Д. Козацького, Є. Малолетки, К. Москалюк, М. Кушніра, М. Палінчака, М. Чернова, О. Ратушняка та інших.

Український культурний фонд запустив артпортал «Мистецтво перемоги» – добірку патріотичних робіт за категоріями: мурали, картини, плакати, меми, карикатури та шаржі на тему протистояння російській агресії. Завантажити на платформу свої ілюстрації може кожен охочий.

Журнал соціальних мальовисів *Inker* разом із видавництвом *UA Comix* створили серію коміксів про маріупольців і війну. До неї увійшло чотири графічні повісті: «Медик» В. Кузнецова та З. Поліщука; «Дорога з пекла і назад» В. Кузнецова та Н. Тарасенко; «Врятований морем» Я. Філевича; «Драмтеатр» О. Чорного та М. Солнцева.

Кіномистецтво. Кіновідеопрокат

3–12 червня відбувся IX Міжнародний кінофестиваль для дітей та підлітків «Чілдрен Кінофест». Почесною амбасадоркою форуму стала акторка І. Вітовська. Понад 26 000 глядачів з України та Польщі долучилися до онлайн-показів та обрали найкращу дитячу стрічку. Гранпрі фестивалю за підсумками глядацького голосування здобуло українське пригодницьке фентезі «Пекельна Хоругва, або Різдво Козацьке» М. Кострова. Також у межах події вшосте відбувся конкурс короткометражних фільмів, знятих дітьми. Цього року організатори отримали понад 100 заявок з усієї України, серед яких обрали 17 фіналістів. Переможців визначило професійне журі у складі українських режисерів К. Горностаї і А. Лукіча й акторки театру та кіно О. Черкашиної. Під час віртуальної церемонії закриття «Чілдрен Кінофесту» журі відзначило анімаційні роботи «Я – птах!» М. Ажислапової (Найкращий український дитячий фільм року), «Напад

хутряної риби» А. Шинкаренко (Найкращий фільм у категорії 7–10 років), «Чорний лютий» М. Глазунова (Найкращий анімаційний фільм у категорії 11–14 років), а також горор «Привиди маєтку Міклашевського» П. Лавриненко (Найкращий ігровий фільм у категорії 11–14 років). Приз глядацьких симпатій отримала анімація «Звідки плями у Саламандри?» В. Коропа.

Переможницею національної конкурсної програми *Docu/Україна XIX* Міжнародного кінофестивалю документального кіно про права людини *Docudays UA* стала повнометражна дебютна стрічка «Плай» режисерки Є. Джішіашвілі. Сам фестиваль *Docudays UA* через війну в Україні було скасовано, а конкурс відбувся у Польщі в межах Краківського кінофестивалю.

У столичному Національному центрі «Український дім» розпочав роботу Кінопростір, котрий пропонує глядачам і професійній кіноспільноті щоденні перегляди українського та світового кіно, програму публічних подій і діалогову платформу. 8 червня відбулося відкриття Кінопростору, яке включало прем'єру фільму «Простір» Д. Томашпольського, меморіальний сеанс відреставрованої стрічки «Тіні забутих предків» С. Параджанова за участі виконавиці головної ролі, н. а. України Л. Кадочникової та кінознавця С. Тримбача, а також *Meet Up* «Українське кіно у фокусі світу». Організатори проєкту – Національний центр ділового та культурного співробітництва «Український Дім», компанія «Арт-об'єкт» та Українська кіношкола.

15–19 червня у Культурно-мистецькому центрі ім. І. Миколайчука в Червнівцях відбувся фестиваль глядацького кіно «Миколайчук OPEN», присвячений 81-й річниці від дня народження кінодіяча І. Миколайчука. Програму склали найновіші українські фільми та ретроспектива. Відкрила подію документальна стрічка «Будинок “Слово”. Нескінченний роман» Т. Томенка. Також глядачі мали можливість побачити режисерську роботу І. Миколайчука «Така пізня, така тепла осінь», кінокартини «Рози. Фільм-кабаре» І. Стеценко та «Між нами» С. Томашук, документальні фільми «Плай» Є. Джішіашвілі, «Я працюю на цвинтарі» О. Тараненка, «Між небом і горами» Д. Грешка. Пам'яті литовського режисера М. Кведаравічюса, який загинув від рук російських окупантів у Маріуполі, було присвячено кінопоказ його документальної роботи «Маріуполіс» та ігрового фільму «Парфенон». Для фестивальної аудиторії проведено також дискусії про майбутнє українського кіно та творчі зустрічі з І. Вітовською, В. Довженком, В. Ждановим, М. Кошкіною, М. Дзюбою. 21 червня відбувся постскрипtum фестивалю – спеціальний показ стрічки «В. Сильвестров» С. Буковського. Форум «Миколайчук OPEN» організовано за підтримки чернівецьких міськради й облради та Буковинської кінокомісії.

V Міжнародний кінофестиваль «Бруківка», який щороку проходить у Кам'янці-Подільському на Хмельниччині, оголосив переможців. Серед володарів відзнак – українські стрічки «Дезертир» О. Стельчинка (Найкращий короткометражний фільм міжнародної конкурсної програми) «Мажорка» М. Лукіч (Найкращий короткометражний фільм національної конкурсної програми), «Глибока вода» А. Дудко (Найкращий анімаційний фільм національної конкурсної програми). Після початку повномасштабного російського вторгнення орга-

нізатори фестивалю провели у Кам'янці-Подільському кілька десятків благодійних заходів та кінопоказів для збору коштів на потреби української армії. У програмі – понад 100 коротких та повних метрів з України та з 20 країн світу, спеціальні прем'єри, творчі зустрічі з режисерами та акторами, виступи музичних гуртів, перформанси тощо.

Музейна, архівна справа. Охорона культурної спадщини

29 червня в Києві, у Скарбниці Національного музею історії України, відкрито для загального огляду виставку «Європейська Україна. Доба Мазепи», яка триватиме до 20 березня 2023 року. Відвідувачі мають нагоду побачити речі гетьмана Івана Мазепи, дорогоцінні вклади на потреби церкви й освіти від гетьмана та його матері, особисті речі митрополита Петра Могили та урядників київського магістрату, пергаментну грамоту-унікат про підпорядкування Київської митрополії Вселенському патріархові, гетьманський скарб XVII століття, сеймові конституції Речі Посполитої 1616 року, репліки Конституції Пилипа Орлика з російського державного архіву давніх актів та Національного архіву Швеції, а також багато інших артефактів. Експонати зі своїх зібрань також надали Національний музей історії України, Національний заповідник «Києво-Печерська лавра», Національна бібліотека України ім. В. Вернадського, Центральний державний історичний архів України.

30 червня столичний Національний музей українського народного декоративного мистецтва презентував виставку «Український фенікс. Васильківська майоліка». В новій експозиції демонструється близько сотні творів із музейної колекції, створених на Васильківському майоліковому заводі. Серед них – скульптурні композиції, зокрема, серія «добрі звірі», розписні тарелі та вази провідних художників підприємства В. Коваленка, М. Бібіка, М. Денисенка, Н. Ісупової, Валерія та Надії Протор'євих, інших митців. Головним акцентом виставки став легендарний керамічний півник з Бородянки, що вцілів при бомбардуванні житлових будинків російськими військами та став символом стійкості українців.

17 та 18 червня в Національному музеї народної архітектури та побуту України в Києві представлено експозицію «А ми були у великому лісі...». Відвідувачі мали нагоду ознайомитися з особливостями культурної спадщини Рівненського Полісся: обрядами, традиціями, звичаями, національно-художніми промислами регіону, серед яких – геометрична вишивка, одяг із поліського серпанку, вироби із бурштину тощо. Учасниками вистави відтворено також старовинний обряд «Водіння куста». Проект реалізовано в межах програми «Мандруй Україною» за підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України, Державного агентства розвитку туризму України та Рівненського обласного центру народної творчості.

Український інститут започаткував диджитал-проект «Листівки з України», покликаний зафіксувати збитки, завдані окупантами українській культурі внаслідок бомбардувань. Його реалізовано за підтримки *USAID* та за участі креативної агенції *Green Penguin Media*. Листівки, якими можна ділитися в соцмережах, містять зображення зруйнованих пам'яток та історичні довідки про них.

До 81-ї річниці від дня народження українського кінодіяча Івана Миколайчука у Чернівецькому обласному художньому музеї в межах виставкового проекту «Літературно-мистецька Буковина» 9 червня було розгорнуто експозицію «Іванове життє...». Її склали понад два десятки творів із музейного зібрання та з авторських колекцій. Родзинкою проекту став першопоказ композицій буковинських художників О. Петрашук-Гинги, І. Салевича та С. Колісника. З цієї ж нагоди у Чернівецькому обласному краєзнавчому музеї 15 червня відкрито виставку-презентацію «Незнятий кадр незіграної ролі...», до якої увійшли меморіальні речі, світлини, листівки, афіші, книги з музейної скарбниці.

Література

На Закарпатті відбулася онлайн церемонія оголошення переможців Всеукраїнського конкурсу малої прози імені Івана Чендея, заснованого Міжнародним благодійним фондом його імені. Загалом цього року на конкурс надійшло 145 текстів з усіх регіонів України, а також з Італії, Німеччини, Ізраїлю, Польщі, Туреччини. Гранпрі у номінації «Мала проза» здобула Н. Лопушняк за новелу «Празник» (Італія). Друга та третя премії дісталися Г. Яценко за новелу «Він мовчав» (Львів), Н. Васильєвій за оповідання «Діонея мусципула» (Харків), Г. Мельник за твір «Пташиний Бог» (Івано-Франківськ), А. Лотоцькій за новелу «Кавалер» (Львів). У номінації «Чендеєзнавство» першість надано киянину М. Васькову за роботу «Іван Чендей у колі мистецтва і мистецтв». Спеціальною відзнакою журі «За вишуканий стиль та письменницьку майстерність» нагороджено О. Зав'язкіна за твір «Жовті роси, блакитні роси» (Донецьк) та О. Халепу за оповідання «Дівчина з високої гори» (Харків).

В Івано-Франківську традиційно відзначено лауреатів обласної премії імені Василя Стефаника. Нагороди отримали В. Мойшин за збірку «Матерія» (номінація «Поезія»), В. Гловацький за книгу «Брате, піди» (номінація «Проза») та І. Костюк за публіцистичне дослідження «Нотатки на полях» (номінація «Документальна та науково-критична література»). Конкурс проведено за підтримки Національної спілки письменників України, Товариства письменників та журналістів імені Івана Франка та громадської організації «Імпресія».

Український ПЕН відновив проєкт «Мереживо. Літературні читання в містечках України», в межах якого з червня по листопад українські письменники відвідають селища Буковини, Вінниччини, Закарпаття, Кіровоградщини, Львівщини, Прикарпаття, Тернопільщини, Хмельниччини та Черкащини. 14 і 15 червня у Старокостянтинові та Шепетівці, що на Хмельниччині, з читачами поспілкувалися М. Беспалова та М. Титаренко, а 22 і 23 червня мешканці Чорткова та Бучача на Тернопільщині мали нагоду зустрітися з письменниками О. Сливинським і З. Казанжи.

Культурно-видавниче медіа «Читомо» разом із Українським ПЕН запустили 22 червня проєкт «Слова і кулі». Протягом чотирьох місяців на сайті «Читомо» публікуватимуться розмови з письменниками та журналістами, які нині несуть військову службу та займаються волонтерством на підтримку армії та українців. Героєм першого епізоду став письменник, перекладач, репортер А. Чапай.

Бібліотечна справа. Читання

22–24 червня у просторах столичної Центральної бібліотеки імені Т. Г. Шевченка для дітей тривав *Meet up* «Маріуполь: Мистецтво vs Війна» – марафон культурних подій, презентацій і зустрічей з митцями Маріуполя. Зокрема у заходах взяли участь поет А. Головань, музикант О. Кривошاپко, художник Є. Сосновський. Основою марафону стали п'ять тематичних фотоекспозицій, присвячених місту та його захисникам.

Завершився соціально-освітній проєкт «Читаємо разом», організований мережею магазинів *EVA* разом із маркетеймент компанією *MOZGI GROUP* та «Видавництвом Старого Лева». Протягом місяця відомі особистості та блогери України проводили прямі ефіри, під час яких читали уривки з дитячих книжок «Видавництва Старого Лева» та спілкувалися з підписниками. Ініціативу підтримали продюсерка І. Горова, акторки Н. Денисенко та А. Саліванчук, співачка А. Омаргалієва, іміджмейкерка М. Піон та інші.

1 червня презентовано проєкт від радіо «Львівська хвиля» та сервісу *Megogo* «Твоя казка», в межах якого свої аудіоверсії отримали шість українських казок видавництва «АБА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА». Наразі в додатку *Megogo* можна безплатно послухати твори І. Малковича, М. Луговик, Р. Попського, М. Княжевич-Шустрик, Ю. Винчука, С. Ус, Н. Вовк, начитані актором і шоуменом Ю. Горбуновим.

Просвітництво

Компанія *Film.UA* започаткувала документальний цикл «Народжені Україною». Короткі відео присвячено українським митцям, надбання яких привласнила російська культура. Від 21 червня на офіційному *YouTube*-каналі *Film.UA* аудиторія має нагоду переглянути епізоди про М. Гоголя, К. Малевича, І. Рєпіна, О. Мурашка, Д. Бортнянського, І. Сікорського, В. Хавкіна, В. Холодну.

Виставку «Комунізм = РашиЗм» презентовано на Михайлівській площі столиці. Від 15 червня на восьми стендах можна побачити архівні документи про репресованих українців у ХХ столітті, а також свідчення про сучасні злочини російської армії. Експозицію створено співробітниками Архіву національної пам'яті на основі документів Центрального державного архіву громадських об'єднань України, Державних архівів Львівської, Житомирської, Миколаївської, Вінницької, Волинської областей, сучасних світлин та задокументованих злочинів Росії в Україні.

Матеріал підготувала

Кобзаренко Л. П., провідний редактор
відділу наукового аналізу та
узагальнення інформації

Комп'ютерне опрацювання та редагування **І. Г. Піленко**

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 0,7. Б/т. Зам. 30. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12